

OBSAH

I. Úvod, historický přehled	9
II. Fysiologie kalciové homeostasy a úloha vitamínu D	12
a) Kinetika kalcia	12
b) Kontrola homeostasy	13
c) Kalcium v krvi, frakce	13
d) Absorpce a transport kalcia ve střevě	14
e) Úloha kosti v homeostase kalcia	18
f) Kostní buňky	19
g) Úloha mitochondrie	22
h) Některé poznámky k sezónní variaci	23
Souhrn	23
III. Metabolismus vitamínu D. Aktivní metabolity. Analoga	24
a) Základní metabolické údaje	24
b) První stupeň metabolisace, monohydroxymetabolit	26
c) Druhá metabolisace, dihydroxymetabolity	33
d) 1-hydroxyvitamin D	41
e) 1,24,25 trihydroxyvitamin D ₃	43
f) Topologické analogy	43
g) Isoderiváty	46
h) 5,6 trans-deriváty	47
i) Dihydrotachysteroly	48
j) Rostliny s účinkem podobným vitamínu D	49
Souhrn	50
IV. Interakce vitamínu D s hormony kalciového metabolismu a jiné regulace	52
a) Parathormon	52
b) Intracelulární koncentrace kalcia	54
c) Kalcitonin	56
d) Vliv koncentrace fosfátu	58
e) Regulace vitamínem D	60
Souhrn	63
V. Subcelulární mechanismus účinku vitamínu D a zásah do proteosynthesy	65
a) Hydroxylace na C 25	65
b) Hydroxylace na C 1 v ledvině	66
c) Hydroxylace na C 24 v ledvině	67
d) Mechanismus střevního transportu kalcia	67
e) Proteosynthesa, RNA a mechanismus synthesy 1,25 DHCC	69
Souhrn	70

VI. Poznámky k cyklickému AMP a vitamínu D	71
a) Zásah cyklického AMP do střevního transportu	71
b) Cyklický AMP v kosti	72
c) Cyklický AMP v ledvinném tubulu	72
Souhrn	72
VII. Vitamin D a jeho vztah ke kolagenu	74
Souhrn	76
VIII. Schéma metabolických osteopatií se zaměřením na osteomalacie a klinické použití vitamínu D a metabolitů	77
a) Jednoduché schéma osteomalacií podle příčin	78
b) Klinické typy osteomalacie	78
A. Deficit vitamínu D	79
B. Choroby zažívacího traktu	80
C. VDDR	81
D. Osteomalacie při dlouhodobé antikonvulsivní léčbě	83
E. VDRR	84
F. Fosfátová deplece	87
G. Ledvinné tubulární poruchy	88
H. Ureterosigmoidostomie	89
I. Renální osteodystrofie	89
J. Primární hyperparathyreosa	89
K. Hypofosfatasie a fibrogenesis imperfecta ossium	90
L. Axiální osteomalacie	91
Souhrn	92
IX. Některé názory na léčbu a na používání vitamínu D a jeho metabolitů	93
a) Základní informace o dávkování	93
b) Použití 25-hydroxycholecalciferolu u VDRR	93
c) Použití 25-hydroxycholecalciferolu u některých jaterních poruch	96
d) Jiná použití 25-hydroxycholecalciferolu	96
e) Užití 1-hydroxyvitamínu D ₃	97
f) Hypoparathyreosa	97
Souhrn	99
X. Renální insuficience a vztah vitamínu D. Resistance na vitamin D	101
a) Poruchy fosfokalciového metabolismu	101
b) Vliv parathormonu s ohledem na metabolismus fosforu	102
c) Renální osteodystrofie	102
d) Vitamin D v chronické renální insuficienci	104
e) Akutní renální insuficience	106
f) Transplantace, dialýza	107
g) Význam 25-hydroxycholecalciferolu	107
h) 1,25-dihydroxyvitamin D	119
i) 1-hydroxyvitamin D ₃	111
j) Jiné analogy 1,25-dihydroxyvitamínu D	111
Souhrn	112
XI. Některé méně známé účinky vitamínu D	114
a) Jaterní poruchy	114
b) Vztah vitamínu D k ischemické chorobě srdeční a tukovému metabolismu	116

c) Sarkoidosa	118
d) Diabetes mellitus	119
e) Pankreas	119
Souhrn	121
XII. Proteosynthesa, „calcium binding protein“ a úloha vitaminu D	121
a) Transportní protein ve střevě	121
b) Transportní protein v ledvině	125
c) Transportní protein v mozku	126
d) Transportní protein v příštítných tělískách	126
e) Transportní protein v pankreatu	126
f) Vazebné sérové proteiny	127
Souhrn	128
XIII. Ovlivnění metabolismu vitaminu D některými prvky	129
a) Kadmium, olovo, rtuť	129
b) Zinek, stroncium, magnesium, železo, fosfor	131
c) Fluor	131
Souhrn	131
XIV. Difosfonáty a metabolismus vitaminu D	132
Souhrn	134
XV. Kortikoidy a metabolismus vitaminu D	135
Souhrn	137
XVI. Renální tubulární acidosa a vitamin D	138
a) Léze proximálního a distálního tubulu	138
b) Léze distálního tubulu	139
Souhrn	140
XVII. Některé tumory a jejich vztah k vitaminu D	142
Souhrn	144
XVIII. Intoxikace vitaminem D a některé poznámky k hyperkalcémii	145
a) Klinické projevy hyperkalcémie	146
b) Příčiny hyperkalcémie	147
c) Intoxikace vitaminem D	147
d) Terapie hyperkalcemického syndromu	148
Souhrn	149
XIX. Laboratorní určování vitaminu D a metabolitů	151
Souhrn	154
XX. Literatura	155